

פנינים מתורת רבינו הגאון
רבי רב הבה
קרק שליט"א
יידה"ק טבריה ת"ד

ייחזי

גליון 31 | תש"פ

דיעקב מבקש בסודם ובקהלם מחמת זמרי וקורח ולא מחמת שמעון ולוי א"כ אמאי כתיב בסיפא דקרא כי באפם הרגו איש וברצונם עקרו שור כביכול זה טעם בקשת יעקב, אלא ביאורו הוא דמעשה זמרי היה זנות ושרשה התחילה במעשה דדינה [עיי' ספורנו וז"ל כי לולי היה כבר דבר כזה בלתי נמאס אצלם לא היה שכם עושה כן] וע"כ מבקש יעקב "בסודם אל תבוא נפשי" מדוע, כי באפם הרגו איש. ושורש מעשה קורח הוא בקשת השררה המעט מכם כי הבדיל וכו' והקלקול התחיל כאן "המלוך תמלוך עלינו המשוול תמשול בנו", וע"ז מבקש יעקב "בקהלם אל תחד כבודי" מדוע, כי ברצונם עיקרו שור רצו להרוג את יוסף בבקשת שררה.

וְאֶנִּי נָתַתִּי לָךְ שָׁכֶם אַחֵר עַל אֶחָיִךְ
אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי
בְּחֶרְבִּי וּבְקִשְׁתִּי

בביאור השייכות בין רישא דקרא לסיפא יש לבאר דהנה בילקוט פרשת וישלח אל' דבשעת פגישת יעקב ועשיו אמר עשיו "לא אהרגנו בחיצים וקשתות אלא בפה ושיניים אנשכנו וכו' מבואר שהריגה מתוך שנאה נעשית בקירוב בשר ובפה ושיניים, וע"כ אומר יעקב ליוסף כשהרגתי את אויבי הרגתים בלי נגיעות והרגשת שנאה כ"א מה שהייתי

שפה
לנאמנים

פניני משא ומתן עם רבינו

בעניין נוכח פידיון הבן
קודם שלושים

דן רבינו בספק הפוסקים בהפודה את בנו הבכור בתוך שלושים ע"מ שיחול הפדיון לאחר שלושים אי שרי לברך מעתה על הפידיון, והנה בט"ז ביו"ד סי' ש"ה ס"ק ג' מייתי לפלוגתת התורה ד' ומהרש"ל ונוטה לדעת

המשך בעמוד הבא

הִנֵּה אָבִיךָ חָלָה... וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל וַיָּשָׁב
עַל הַמֶּטֶה

ויל"פ ההדגשה בסיפור ליוסף "הנה אביך חולה" דהול"ל והי אחר הדברים האלה חלה יעקב ויקרא ליוסף וכו', והנה אל' [פדר"א נ"ב] מיום שנבראו שמים וארץ לא היה אדם חולה. אלא אם היה בדרך או בשוק היה עוטש והיה נשמתו יוצאה מנחיריו. עד שבא יעקב אבינו בקש רחמים על זאת ואמר לפניו רבון כל העולמים אל תקח את נפשי ממני עד שאצוה את בני ובני ביתי. ונעתר לו, שנאמר 'ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה'.

ע"כ נאמרה ההדגשה של הסיפור ליוסף ע"כ שהנה אביך חולה כדי שיוכל לקרוא לו ולצוות לביתו אבל תיכף שביתו הגיעו ויתחזק ישראל יעקב כבר אינו צריך להחולי מאחר שכבר מצווה לביתו.

בְּסֹדֶם אֶל תָּבֹא נַפְשִׁי
בְּקִהְלָם אֶל תִּחַד כְּבֹדִי כִּי
בְּאַפִּם הָרְגוּ אִישׁ וּבְרָצֹנָם
עָקְרוּ שׁוֹר

וברש"י פי' בסודם זה מעשה זמרי כשנתקבצו שבטו של שמעון וכו' בקהלם כשיקהיל קרח שהוא משבטו של לוי, ולכאורה קשה

אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת הַשְּׂדֵה מֵאֵת עֶפְרֹן

ולכאורה צ"ב טעם הזכרת הקניה מעפרון, ויל"פ דהנה בספר סערת אליהו בליקוטים אי' דמעשה מכירת עפרון לאברהם את שדה המכפלה כתיב שבע פעמים לשון "קבורה" כנגד ששה זוגות שנקברו שם אברהם ושרה יצחק ורבקה יעקב ולאה וראשו של עשיו, ממילא מבואר שבקנייתו של אברהם את השדה היתה הכנה רוחנית לקבורת הששה זוגות וכשעוסקים בפטירתו של יעקב מזכירים ההכנה הרוחנית שהיתה ע"י אברהם לקבורתו בשדה המכפלה, ואפשר לבסוף בהמעשה דחושים בן דם שמחא לרישיה דעשיו, היינו שעשיו עכב על הקבורה דהיה חלקו שם, והיה זה מעכב על קבורת יעקב אבל כשטמנו ראשו נתברר חלקו, ושפיר שייך כבר לקבור יעקב.

מחוייב מדינא של הבא להרגך כשאר קיום מצוות, כמו"כ מה שנתתי לך שכם אחד על אחיך וקרבותי אותך יותר מהם היה זה ע"פ דינא לבד בלא שום תערובת של נגיעות ח"ו.

בצלותי ובבעותי

בדרך רמז אפשר לומר דהנה מצינו בתפילת ערבית דין רשות ואינה תפילת חובה כמו"כ נשים לא קבלוה כלל, והנה כשיעקב אבינו תיקן תפילת ערבית כתיב לשון "ויפגע במקום" כמו יריית חץ וזהו תרגום בקשתי בבעותי היינו נתקן בדרך של יריית חץ במלחמה, וע"כ תפילת ערבית רשות כיוון שנתקנה בדרך מלחמה הוי פטור כמו ב"ירא ורך לבב" ילך וישוב לביתו, ונשים לא קבלוה כלל כיוון דנשים אין דרכם לכבוש.

ויט שכמו לסבול - עול תורה

בביאור "ויהי למס עובד" יש לומר דכאן רמז בחינה ד"אaron נושא את נושאי"ו ולמקבלים עליהם עול תורה יש הנהגה ניסית להחזיקם, דהנה אי' [שבת ק"ד ע"א] דאמר רב חסדא מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדין. וזהו פי' ד"ויט שכמו לסבול" היינו שמקבל עליו עול תורה מוחלט, זוכה ל"ויהי למ"ס עובד" היינו הנהגה ניסית לגמרי כמו מ"ם וסמ"ך שבלוחות שהיו עומדים בנס בלי שום תמיכה מסביב.

דעת
חכמה ומוסד

שפה לנאמנים - המשך

התורה"ד שאין לברך בכה"ג, וכן משמע לו מדעת המחבר בשולחן ערוך שם ועיי"ש בט"ז והקשה רבינו דבהל' חנוכה [סי' תרע"ב] פסק השו"ע כדעה שניה שיכול לברך על הדלקת נר חנוכה מפלג המנחה ובתנאי שיש לפניו שיעור שידלק עד שתכלה רגל מן השוק, א"כ לשו"ע שיכול לברך קודם דמטא זמן חיובא, יוכל לברך גם על הפדיון אע"פ דעדיין לא מטא זמן חיובא, [והתורה"ד מיירי דווקא בהדלקה בע"ש שאי אפשר בעניין אחר אבל בשאר לילות חנוכה ל"א הכי] וחילק רבינו עפ"י דברי הנימו"י הידוע בריש ב"ק דאי נימא דאשו משום

חיציו בנר חנוכה מברך עתה על ההדלקה שנמשכת עד לזמן חיובא, ונחשב שעושה עתה פעולת ההדלקה של זמן חיובא, משא"כ בפדיון הבן דעושה עתה קניין גמור קודם זמן חיובו לא יוכל לברך על הברכה [ולתורה"ד עצמו ודאי לא ס"ל כשיטה זו דבלילות אחרים יכול לברך מפלג המנחה כיון דאומר דרק בערב שבת משום דא"א בעניין אחר אבל למחבר דס"ל בפדיון הבן כהתורה"ד וכמו שכתב בט"ז שם ואילו בנ"ח פסק דיכול כן לברך מפלג המנחה וודאי לכאורה דס"ל כחילוק הנ"ל ותן לחכם ויחכם עוד].

בברכת התורה
א' מן הלומדים

הודעה חשובה

להנהיג חלעידי חכמים וצורבני שרועים לשלוח עפרי עטם עו"ע שהיה להם עם רבינו שליט"א בכל ענין שהוא ואין מוקדם ועאחר בתורה, מתבקשים לשלוח אך ורק לכתיבת איצטיל הג"ל או לת.ד. 225 עיה"ק טבריא, ויזכה להענין את הרבים עתירתן של רבינו.

הדפסת העלון לע"נ רבני טבריא:

רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי חיים בן רבי יצחק סמאג'א זצ"ל
רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי יעקב חי בן רבי ברוך זריהן זצ"ל
מייסד ת"ת ביבאס, הצדיק החכם רבי רפאל ביבאס זצ"ל

